

En aquest article, el Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Politècnica de Catalunya descriu la tasca de normalització terminològica que s'ha dut a terme en aquesta universitat en un treball conjunt del Servei i el professorat.

El Servei de Llengües i Terminologia (SLT) és el servei lingüístic de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC).

Aquesta institució d'ensenyament públic té nou àrees de coneixement pròpies: enginyeria industrial, arquitectura, enginyeria de telecomunicacions, informàtica, enginyeria civil, matemàtiques, nàutica i òptica. La dimensió actual de la UPC és la següent: 15 centres docents (escoles i facultats), establerts en sis municipis diferents: Barcelona, Vilanova i la Geltrú, Sant Cugat del Vallès, Manresa, Terrassa i Sant Just Desvern; 38 departaments; 3 instituts universitaris, i 7 centres adscrits. La comunitat universitària la formen uns 30.000 estudiants, 2.500 professors, 1.175 membres del personal d'administració i serveis i 550 becaris graduats.

El Servei de Llengües està obert al conjunt d'aquesta comunitat i s'estructura en les àrees de treball següents: assessorament, terminologia, dinamització, correcció i traducció de llengües estrangeres i formació. La dispersió geogràfica dels usuaris del Servei ha fet que optés per utilitzar i elaborar recursos lingüístics electrònics i serveis telemàtics.

Programes de qualitat lingüística per als departaments

L'any 1997, la Junta de Govern de la Universitat va aprovar un programa de qualitat lingüística, el *Panglòs*. Per executar aquest programa es van aprovar un seguit de programes de qualitat lingüística per als departaments, amb els quals entre altres objectius es pretenia sistematitzar i millorar la terminologia pròpia de l'àrea del departament.

Els plans de qualitat per als departaments expressen una voluntat clara de treballar en terminologia conjuntament amb el professorat de la UPC, de manera que els termes que es recullin estiguin molt relacionats amb les assignatures que s'imparteixen a la Universitat.

Una experiència que reflecteix aquesta línia de treball és el projecte que es va iniciar el gener de l'any passat amb el Departament d'Enginyeria Electrònica, que consisteix a elaborar una base terminològica català-catellà-anglès en format Multiterm conjuntament amb el professorat del Departament. La tria de termes i d'informació es fa a partir de materials recomanats en les diferents assignatures i s'estructura a partir de subàrees.

Aquesta base servirà, d'una banda, per al professor que té dubtes terminològics o de traducció i, de l'altra, a partir del proper curs, per elaborar vocabularis per als estudiants i difondre la terminologia.

En les tasques de docència i recerca, el professorat compila la terminologia que s'usa espontàniament i també en proposa de nova en els casos en què hi ha mancances. La implicació del professorat és important perquè sovint el valor dels productes terminològics, com ara els vocabularis per als estudiants o les bases de dades, correspon a l'ús i la difusió que en fa el professor. Tan important és la fixació de la terminologia amb el consens del professorat com la dinamització dels materials que en resulten.

El professor té la possibilitat d'implantar la terminologia correcta en català d'una manera natural; només l'ús de materials escrits i la impartició docent en català amb la terminologia adequada ens assegura una bona transmissió de la informació als estudiants.

Hem de tenir en compte, a més, que els estudiants tindran un efecte multiplicador perquè utilitzaran aquesta terminologia en el seu àmbit professional i que, a causa d'això, ja no es podrà justificar l'argument del professor catalanoparlant que fa les classes en castellà perquè pensa que facilita la sortida professional als estudiants.

La intervenció del professorat en l'elaboració de materials terminològics no es redueix només a la tria de termes sinó que també participa en l'organització interna del

Autors

Jordi Giner Ros
Silvia Llovera i Duran
Montserrat Noró Castells
Servei Lingüístic de la UPC

<http://www.upc/slt/>

vocabulari i en la selecció de la informació que és útil i pertinent per a la seva àrea: classificació temàtica o per ordre alfabètic, llengües útils per als estudiants, etc.

Una de les principals dificultats que té el Servei a l'hora de validar les propostes que fa el professorat pel que fa al català és la manca d'obres de referència d'algunes sub-àrees temàtiques específiques. En alguns vocabularis, el nombre de termes que no estan documentats iguala o supera la quantitat de termes normalitzats o que estan recollits en els diccionaris o en les bases de dades d'Internet.

Productes, serveis i recursos terminològics per a la comunitat universitària

El Servei de Llengües i Terminologia posa a l'abast de la comunitat universitària els productes i serveis següents:

- L'UPCTERM, una base de dades en format Multiterm que conté unes 18.000 fitxes terminològiques que la comunitat universitària pot consultar a partir de qual-sevol llengua des de la intranet de la UPC. Inclou tots els vocabularis i els diccionaris elaborats pel Servei i, a més, termes extrets d'obres de referència de diverses àrees temàtiques. El format Multiterm permet actualitzar de manera periòdica la base de dades i ampliar-ne les àrees de coneixement.
- El BIBLIOTERM, una base de dades que recull les referències bibliogràfiques de recursos lingüístics en paper, en format electrònic o bé disponibles a Internet, classificades segons les àrees d'especialitat pròpies de la UPC. Cada referència inclou una petita síntesi de la informació que conté el recurs (llengües, nombre de termes, si hi ha esquemes o dibuixos, si hi ha o no hi ha definicions, etc.).
- L'FL CONSULTES, un espai telemàtic perquè la comunitat universitària faci consultes puntuals de llengua general i de terminologia específica de les àrees de coneixement de la UPC mitjançant el correu electrònic. Inclou una base de dades en què es recullen les consultes, llevat que facin referència a qüestions de gramàtica bàsica. Els usuaris poden consultar aquesta base de dades i, a més, poden fer aportacions a les consultes que recull, les quals també s'hi inclouran si es considera que són rellevants. També hi ha un motor de cerca per facilitar

que els usuaris puguin saber si el dubte que tenen o la consulta que volen fer ja estan resolts.

Per difondre la terminologia entre els estudiants de la UPC, des del 1994 l'SLT elabora una col·lecció de lèxics i vocabularis multilingües que recullen la terminologia que han de fer servir en els seus estudis i que es distribueixen gratuïtament.

El Servei també promou l'elaboració d'una col·lecció de diccionaris enciclopèdics tècnics en col·laboració amb l'Enciclopèdia Catalana i amb un equip de treball format per un terminòleg del Servei i un equip de professors que s'encarreguen de les sub-àrees d'especialitat corresponents.

Una altra via per promoure la difusió de la terminologia són les assignatures de lliure elecció, en les quals es fan exercicis per adquirir la terminologia i es treballen models de documents que els estudiants necessitaran en el seu àmbit professional.

D'altra banda, des de la web del Servei es fan enllaços perquè els usuaris puguin accedir a altres recursos com ara bases de dades internacionals, o bé a altres institucions, com ara el TERMCAT.

Mitjançant l'Institut Joan Lluís Vives, que agrupa totes les universitats de llengua catalana, es pretén compartir i intercanviar materials terminològics en les àrees temàtiques comunes per no duplicar esforços. La col·laboració interuniversitària garanteix, a més, la uniformitat en establir criteris i en seleccionar els termes.